

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 230 9730

www.ip-rs.si

gp.ip@ip-rs.si

Številka: 007-42/2024/3

Datum: 20. 9. 2024

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo

gp.mope@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o varstvu okolja (EVA 2024-2570-0046) – MNENJE

ZVEZA: vaš dopis št. 35400-187/2024-2570-8 prejet dne 12. 8. 2024 ter gradivo objavljeno na portalu e-Demokracija

Spoštovani,

na podlagi vašega zaprosila, 3. točke prvega odstavka 55. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) ter 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba) v nadaljevanju posredujemo mnenje Informacijskega pooblaščenca (IP) k prejetemu Predlogu Zakona o varstvu okolja (predlog ZVO-3) – EVA 2024-2570-0046.

Informacijski pooblaščenec ugotavlja, da se s predlaganimi spremembami posega tako v Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (ZDIJZ), kot tudi v področje varstva osebnih podatkov, zato v nadaljevanju posredujemo mnenje IP za obe področji.

Dostop do informacij javnega značaja

Ob pregledu predloga ZVO-3 ugotavljamo, da ta v osmem odstavku 223. člena določa, da »podatki, ki jih ministrstvu sporočilo osebe iz tretjega odstavka (tj. izvirni povzročitelji, zbiralci odpadkov ter izvajalci obdelave odpadkov) niso podatki o okolju,« s čimer se zožuje krog okoljskih informacij, ki so vedno javno dostopne. Predlog ZVO-3 s tem tudi ni skladen z določbo tretjega odstavka 6. člena ZDIJZ, ki določa, da so vedno javne informacije glede emisij v okolje, odpadkov, nevarnih snovi v obratu ali podatki iz varnostnega poročila in drugi podatki, za katere tako določa zakon, ki ureja varstvo okolja. **Podatki o odpadkih in ravnanju z njimi so vedno absolutno javni, ne glede na to, kdo je te podatke sporočil ministrstvu.** S predlogom ZVO-3 bi bile tako javne informacije o odpadkih le še tiste, ki jih ministrstvu ne bi sporočili povzročitelji, zbiralni in obdelovalci odpadkov, kar ni sprejemljivo, saj mora biti informacija o odpadkih javna zaradi narave in vsebine informacije, kar ne more biti odvisno od tega, kdo to informacijo ministrstvu sporoči.

Ob pregledu predloga ZVO-3 ugotavljamo, da se v njem ponovno nahajajo iste spremembe, ki smo jim nasprotovali že ob zadnjih spremembah veljavnega ZVO-2, oktobra 2015 in oktobra 2017. Iz osnutka 232. člena namreč izhaja, da **ta ne vsebuje več besedila iz tretjega odstavka trenutnega 160. člena ZVO-2 glede absolutno javnih okoljskih informacij**, in sicer, da »so okoljski podatki, ki se nanašajo na emisije, odpadke, nevarne snovi v obratu in varnostno poročilo iz tretjega odstavka 19. člena tega zakona, javni.« Menimo, da navedena sprememba ni v skladu z duhom Aarhuške konvencije, ki kot okoljske informacije določa tudi informacije o »emisijah, odpadkih, o dejavnostih, kot so snovi, energija, hrup in sevanje, ter o dejavnostih ali ukrepih skupaj z upravnimi ukrepi, okoljskimi sporazumi, politikami, zakonodajo, načrti in programi, ki vplivajo ali bi lahko vplivali na elemente okolja iz pododstavka a), o analizah stroškov in koristi ter o drugih ekonomskih analizah in predpostavkah, ki se uporabljajo pri okoljskem odločanju«. Ne glede na to, da tudi Aarhuška konvencija določa izjeme od prosto dostopnih informacij, pa iz 5. točke 3. člena konvencije izhaja, da konvencija ne vpliva na pravico pogodbenice, da ohrani ali uvede ukrepe, ki zagotavljajo širši dostop do informacij, večjo udeležbo javnosti pri odločanju in širši dostop do pravnega varstva v okoljskih zadevah, kot to zahteva konvencija.

Informacijski pooblaščenec poudarja, da se je zakonodajalec ob implementaciji Direktive 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o javnem dostopu do okoljskih informacij, ki je bila v slovenski pravni red prenesena v letu 2005 z ZDIJZ, odločil za široko interpretacijo glede vprašanja, kateri okoljski podatki morajo biti vedno javno dostopni. **Predlog ZVO-3 tako predstavlja velik korak nazaj, saj črta definicijo tistih okoljskih informacij, ki so vedno javne.** To pomeni, da nekatere okoljske informacije, ki so zainteresirani javnosti že bile dostopne, ne bodo več prosto dostopne informacije javnega značaja, pri čemer iz obrazložitve predloga zakona niso razvidni razlogi, zaradi katerih bi bilo treba črtati definicijo absolutno javnih okoljskih podatkov, prav tako iz predloga niso razvidni razlogi, zaradi katerih bi morale biti tovrstne informacije javnosti nedostopne. **IP meni, da je pomembno, da tudi predlog ZVO-3, kot krovnega zakona na področju varstva okolja, ohrani definicijo tistih okoljskih podatkov, ki so absolutno javni.**

IP nasprotju tudi določbi četrtega odstavka 232. člena, na podlagi katerega se lahko »okoljski podatki, pridobljeni prostovoljno in brez pravne obveznosti, posredujejo javnosti *le ob pisnem soglasju osebe*, ki je podatek dala, razen če gre za podatek o emisijah.« Navedena določba v področje dostopa do okoljskih podatkov uvaja soglasje osebe, ki je informacije posredovala, kar predstavlja omejitev dostopa do informacij, ki ni skladna z ZDIJZ. **Trenutna ureditev namreč predpostavlja javnost okoljskih informacij glede na njihovo naravo, vsebino in pomen za javnost, kar mora biti neodvisno od volje subjekta, ki je informacije dal, ne glede na to, ali jih je podal prostovoljno ali ne.** Prav tako ni razumljivo, zakaj bi bilo soglasje potrebno vedno, razen ko gre za podatek o emisijah, ko pa absolutno javne okoljske informacije niso le podatki o emisijah, temveč tudi informacije o odpadkih, nevarnih snoveh v obratu, o varnostnem poročilu in drugi podatki, za katere tako določa zakon, ki ureja varstvo okolja. S tem je zakon sam s sabo v nasprotju, nekonsistenten in zagotavlja nižjo stopnjo transparentnosti in varstva pravic javnosti do seznanitve z okoljskimi informacijami, kot pa je trenutno veljavna.

Informacijski pooblaščenec vas na podlagi vsega navedenega poziva k resnemu premisleku, da s predlogom ZVO-3 ne ožite že dosežene stopnje javnosti in transparentnosti na področju dostopa do okoljskih informacij.

Varstvo osebnih podatkov

Kot ugotavljamo na podlagi analize prejetega besedila, bi se lahko na obdelave osebnih podatkov med drugim nanašali zlasti 40., 46., 47., 48., 51., 52., 55., 56., 59., 68., 73., 81., 94., 116., 149., 152., 153., 172., 173., 177., 195., 208., 222., 223., 225., 226., 227., 241., 242. in 255. člen predloga ZVO-3.

Glede na navedeno uvodoma izpostavljam, da morajo biti v skladu z 38. členom Ustave RS in 6. členom ZVOP-2 nabor in namen zbiranja osebnih podatkov ter rok hrambe določeni z zakonom in ne zgolj s podzakonskim aktom. Dodatno poudarjamo, da morata biti vedno vsaka obdelava osebnih podatkov, kot tudi njeno urejanje na zakonski ravni skladna z načelom sorazmernosti. To med drugim pomeni, da je treba vedno na zakonski ravni (in ne z aktom Vlade kot to predvideva predlog ZVO-3 v številnih zgoraj navedenih členih) zlasti opredeliti minimalen potreben nabor podatkov, način obdelave in rok hrambe ter minimalen poseg v zasebnost, ki je primeren, učinkovit in potreben za uresničitev zakonitih ciljev obdelave. V zvezi s tem predlagamo, da preverite, v katerih zbirkah podatkov naj bi se zbirali tudi osebni podatki poleg podatkov o poslovnih subjektih in drugih podatkov o okolju, ter glede na to predlog zakona ustrezno dopolnite. V zvezi s tem izpostavljam, da so osebni podatki vsi podatki o določenih ali določljivih fizičnih osebah (kot npr. ime in priimek zastopnika, kontaktni podatki določenih fizičnih oseb), niso pa osebni podatki drugi podatki in informacije, ki se ne nanašajo na določene ali določljive fizične osebe (npr. podatki o poslovnih subjektih, splošni podatki o okolju, splošne informacije o različnih postopkih).

V nadaljevanju poleg tega podajamo bistvene pripombe k posameznim členom.

K 55. in 56. členu

IP opozarja na potencialno nesorazmernost določbe glede javne objave vseh osebnih podatkov iz registra proizvajalcev na podlagi 7. odstavka 55. člena ter 11. odstavka 56. člena predloga ZVO-3. Iz vsebine člena namreč izhaja, da naj bi se v registru poleg podatkov o poslovnih subjektih zbirali in obdelovali tudi podatki o matični številki (torej o EMŠO) pooblaščenih zastopnikov in kontaktnih oseb. IP opozarja, da pomeni javna objava bistveno večji poseg v zasebnost kot samo zbiranje osebnih

podatkov za druge namene izvajanja posameznih zakonsko opredeljenih nalog. V tem smislu ni razbrati razloga za javno objavo osebnih podatkov o EMŠO. Predlagamo, da besedilo 55. člena v tem delu ustrezno dopolnite v skladu z drugim odstavkom 6. člena ZVOP-2 in javno objavo EMŠO črtate ter opredelite namen javne objave osebnih podatkov v registru.

K 68. in 149. členu

IP opozarja na potencialno nesorazmernost določbe glede javne objave vseh osebnih podatkov iz odločbe na podlagi 8. odstavka 68. člena. Iz vsebine člena namreč izhaja, da naj bi se objavila celotna odločba. IP izpostavlja, da bi bila lahko nesorazmerna objava, v kolikor bi ta vsebovala tudi druge osebne podatke (npr. podatek o EMŠO strank ali pooblaščenec), poleg podatkov navedenih v 210., 212., 213. in 214. členu ZUP ter podatkov, ki na podlagi ZDIJZ ali drugih predpisov predstavljajo prosto dostopne informacije javnega značaja. IP opozarja, da pomeni javna objava bistveno večji poseg v zasebnost kot samo zbiranje osebnih podatkov za druge namene izvajanja posameznih zakonsko opredeljenih nalog. Enako velja za določbe 11. odstavka 149. člena. Predlagamo, da v tem delu preverite zakonsko določbo in besedilo po potrebi dopolnite.

K 223. členu

IP izpostavlja, da predlog ZVO-3 ne določa, na podlagi katerega povezovalnega znaka (npr. EMŠO), naj bi se pridobivali podatki o fizičnih osebah iz Centralnega registra prebivalstva v zvezi z izvajanjem tega člena.

K 225. členu

Iz previdnosti opozarjamo, da bi bilo treba v skladu z drugim odstavkom 6. člena ZVOP-2 zakonsko (bodisi s tem ali drugim zakonom) opredeliti nabor in namen zbiranja osebnih podatkov ter rok hrambe, v kolikor so v okviru obdelav podatkov na podlagi tega člena za vodenje registra izpustov in onesnaževal predvidene tudi obdelave osebnih podatkov, za katere tega ne določa že ustrezen drug zakona ali neposredno uporabljen akt EU, ki ima naravo zakona. Enako še posebej velja tudi za morebitno objavo osebnih podatkov (npr. EMŠO), pri kateri je treba posebej upoštevati tudi načelo sorazmernosti, kot je že izpostavljeno zgoraj.

K 226. členu

IP v zvezi z zakonsko opredelitvijo registra varstva okolja opozarja na potencialno nesorazmernost določbe glede javne objave vseh osebnih podatkov iz tega registra (ni namreč povsem jasno, kateri osebni podatki naj bi se v tem registru zbirali). Iz vsebine člena namreč izhaja, da naj bi bili javnosti v celoti dostopni vsi podatki iz registra. IP izpostavlja, da bi bila lahko nesorazmerna objava, v kolikor bi ta vsebovala poleg osebnega imena npr. tudi podatek o EMŠO povzročiteljev. IP opozarja, da pomeni javna objava bistveno večji poseg v zasebnost kot samo zbiranje osebnih podatkov za druge namene izvajanja posameznih zakonsko opredeljenih nalog.

Predlagamo, da v tem delu preverite zakonske določbe in besedilo predloga ZVO-3 po potrebi dopolnite. Za morebitna dodatna pojasnila smo na voljo.

Prosimo, da nas o nadaljnjih spremembah zakonskega besedila obvestite in se vam zahvaljujemo za vložen trud.

Lepo vas pozdravljamo,

dr. Jelena Virant Burnik,
informacijska pooblaščenka

Pripravili:

Alenka Jerše, univ. dipl. prav.
namestnica informacijske pooblaščenke

mag. Vanja Zrimšek, univ. dipl. prav.
svetovalka

Poslati:

- po e-pošti;
- v vednost: Ministrstvo za pravosodje, gp.mp@gov.si.